

KUNTOUTUSRAHA KUNTOREMONTIN AJALTA

1 Johdanto

Muistio on tarkoitettu työnantajille, työterveyshuolloille ja asiakkaille, jotka tarvitsevat tietoa Kelan kuntoutusrahan myöntöedellytyksistä kuntoremontin ajalta. Muistio on myös tarkoitettu tueksi kuntoremontin sisällön suunnitteluun, siten että kuntoutusrahan myöntäminen sen ajalle olisi mahdollista. Muistiossa kerrotaan lisäksi kuntoutusrahan hakemisesta ja maksamisesta kuntoremontin ajalta sekä kuntoremonttikustannusten korvaamisesta.

2 Kuntoremontin tavoite ja kohderyhmä

Kuntoremonttitoiminnan tavoitteita ovat

- työkyvyn ylläpitäminen
- henkisen hyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen
- työkykyä haittaavien oireiden syntyminen ennaltaehkäisy
- aktivoiminen oman terveyden vaalimiseen.

Työterveyshuolto ohjaa kuntoremonttiin asiakkaan, jonka terveys ei ole vielä heikentynyt, mutta työpaikalla esimies tai työterveyshuolto on havainnut työntekijän työkykyyn vaikuttavia riskitekijöitä. Myös asiakas itse voi havahtua oman työhyvinvointinsa muutostarpeeseen, ja hän hakeutuu työterveyshuollon ohjaamana kuntoremonttiin.

3 Kuntoremontti on varhaiskuntoutusta

Kuntoremontissa keskitytään asiakkaan fyysisen kunnon, työhyvinvoinnin ja henkisen jaksamisen varhaiseen tukemiseen kuntoutuksen keinoin. Se suunnitellaan ja toteutetaan työpaikan sekä työterveyshuollon yhteistyönä, siten että kuntoremontin sisältö ja pituus vastaavat työpaikan tarpeita. Kuntoremontti ei ole virkistys- tai lomatoimintaa, kuten erilaiset kuntoremonttilomat tai elämäntapamuutoksiin painottuvat viikonloppukurssit.

Kuntoremontin pituus on yleensä 5–7 vuorokautta ja siihen voi liittyä seurantapäivä(t). Se voi toteutua useassa jaksossa tai yksittäisinä päivinä. Kuntoremontin suunnittelussa huomioidaan, että siitä muodostuu tarkoituksenmukainen kuntoutuskokonaisuus, joka tukee työntekijän ja työpaikan työhyvinvointia. Kuntoutuskokonaisuus toteutetaan noin vuoden kuluessa.

Kuntoremonttiin liittyvät teemat nousevat työpaikan, työntekijöiden ja työterveyshuollon havaitsemista tarpeista ja niitä käsitellään toiminnallisissa harjoituksissa sekä ryhmäkeskusteluissa. Käsiteltäviä teemoja ovat lisäksi ravintoon, terveyteen ja terveysriskeihin sekä työhön ja työympäristöön liittyvät tekijät ja kuntoutujien tarpeista lähtevät teemat.

Kuntoremontissa

- kartoitetaan asiakkaan kuntoa, elämäntapoja ja terveystottumuksia
- käsitellään henkistä hyvinvointia ja työssä jaksamista
- käsitellään päihteiden käytön ja ravinnon merkitystä terveyteen

- tuetaan asiakasta-havaitsemaan oman toiminnan merkitys kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin
- haetaan työkykyongelmat huomioon ottaen tavoitteellisesti keinoja työssä jaksamisen parantamiseksi tukemalla henkistä ja fyysistä hyvinvointia
- etsitään asiakasta kiinnostava ja hänen suoritus- ja vastaava yksilöllinen liikuntaohjelma omatoimisesti toteutettavaksi
- ryhmäohjelmat sisältävät erilaisia liikuntamuotoja tai toiminnallisia harjoitteita teemoista.

Suorituskykytestit ja arvioinnit tulee tehdä terveys- ja turvallisuus- sekä tarkoituksenmukaisuus- ja asiakaslähtöisyyssnäkökohdat huomioon ottaen. Mittaajalla on oltava hyvä kokemus ja saatavilla oleva koulutus kyseisen mittaus- tai arviointimenetelmän käyttöön ja tulkintaan. Testaamisessa on noudatettava kyseisen testin suoritusohjeistusta.

Kuntoremontin suunnitteluvaiheessa palveluntuottaja ja työterveyshuolto sopivat käytettävistä testeistä ja arvioinneista sekä menettelytavoista niiden palautteen ja seurannan osalta. Vuodesta 2010 alkaen suositeltavia ja arvioituja mittareita on koottu Toimia-mittaripankkiin (www.toimia.fi).

4 Kuntoremontin järjestävät työnantaja ja työterveyshuolto

Työterveyshuolto ja työnantaja järjestävät kuntoremonttitoimintaa harkintansa ja resurssinsa huomioiden. Kuntoremonttitoiminta hankitaan tavallisesti palveluntuottajalta, jolla on sen toteuttamiseen viranomaislupa. Työterveyshuolto voi myös itse toteuttaa kuntoremontin ja toimia näin kuntoremontin palveluntuottajana, mutta nämä kustannukset on erotettava selvästi Kelan korvaamista työterveyshuollon kustannuksista.

Työnantaja vastaa kuntoremontin kustannuksista osittain tai kokonaan. Työntekijällä itsellään voi olla omavastuuosuus maksettavana. Kustannuksiin voi saada lisäksi tukea ammatti- tai muilta etujärjestöiltä.

Myös yrittäjä voi saada kuntoutusrahaa oman kuntoremonttinsa ajalta. Tällöin yrittäjä osallistuu oman kuntoremonttinsa kustannuksiin työnantajaa vastaavasti.

Kela ei osallistu kuntoremontin järjestämiseen eikä korvaa sen kustannuksia työnantajalle, yrittäjälle tai asiakkaalle.

Kela ei korvaa kuntoremontin kustannuksia tai matkoja

- työterveyshuollon korvauksina, koska se on kuntoutuksena toteutettavaa toimintaa. Kuntoremontti ei kuulu työterveyshuoltolain 12 §:n perusteella toteutettavaan työterveyshuoltoon eikä myöskään työterveyshuoltolain 14 §:n nojalla järjestettävään sairaanhoitoon ja muuhun terveydenhuoltoon.
- sairaanhoitokorvauksina, koska kuntoremontti ei ole Kelan järjestämää kuntoutusta ja kuntoremonttimatkat eivät liity sairaanhoitoon.

5 Palveluntuottaja kuntoremontin toteuttajana

Kuntoremontin toteuttavalla palveluntuottajalla on lupa terveydenhuollon palvelujen antamiseen ja kuntoutuksessa käytettävät tilat ja laitteet ovat asianmukaisia. Palveluntuottaja voi toteuttaa kurssin muualla kuin omissa tiloissaan, jos kyseiset tilat laitteineen ovat kuntoutuksen kannalta asianmukaiset. Asiakkaiden majoitus voidaan järjestää eri tiloissa kuin itse kuntoutus.

Kuntoremontin kuntoutustoiminnasta vastaavat terveydenhuollon ammattihenkilöt (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 2 §). Palveluntuottaja vastaa, että kuntoremonttitoiminnan aikana on kohderyhmän edellyttämä ensiapuvalmius ja henkilökunnalla on ohjeet tai tiedot ensihoitoon ohjaamisesta. Kuntoremonttitoiminnan tulee sisällöllisesti olla kuntoutusta sekä hyvän kuntoutuskäytännön mukaista toimintaa ja kaikessa toiminnassa huomioidaan asiakkaiden turvallisuus.

6 Kuntoremontin ajalta maksettava kuntoutusraha

Kuntoutusraha voidaan myöntää, kun

- asiakas on 16–67-vuotias
- kuntoutuksen tavoite on asiakkaan työelämässä pysyminen, palaaminen tai sinne tulo
- kuntoutuspäivä kestää matkoineen vähintään 4 h matkoineen ja asiakas
 - on estynyt tekemästä työtään > maksetaan kuntoutusrahaa
 - työskentelee enintään 60 % päivittäisestä työajastaan > maksetaan osakuntoutusraha.

Kuntoremontissa lisäksi edellytetään, että

- päätös asiakkaan osallistumisesta on tehty työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden määrittämän kuntoutustarpeen perusteella (TTHL 12 tai 14 §) ennen kurssin alkua ja kurssille on hakeuduttu työterveyshuollon ohjauksen ja neuvonnan kautta
- kuntoremonttia voidaan pitää kuntoutuksena, vrt. kohdat 3 ja 5
- työnantaja vastaa kuntoremonttikustannuksista osittain tai kokonaan
- yrittäjä vastaa oman kuntoremonttinsa kustannuksista osittain tai kokonaan.

Kuntoutusrahaa ei makseta, kun

- kyseessä on kuntoremontti, jonka rahoitukseen työeläkelaitos osallistuu (tällöin toimintaa voidaan pitää työeläkekuntoutuksena ja siltä ajalta saattaa olla mahdollisuus saada työeläkelainsäädäntöön perustuvaa kuntoutusrahaa)
- kuntoremontti toteutetaan ainoastaan viikonloppuisin.

7 Kuntoutusrahan hakeminen, maksaminen ja omavastuu aika

Kuntoutusrahaa haetaan Kelan asiointipalvelussa (www.kela.fi/asiointi) tai asiakas toimittaa kuntoutusrahan hakemuksen KU112 Kelaan.

Hakemuksen liitteeksi tarvitaan

- ilmoitus kuntoutuspäätöksestä KU114, jonka työterveyshuolto täyttää ennen kurssin alkua, päätöksessä kuvataan kuntoremonttikokonaisuus (jaksot ja seuranta päivät) sekä kustannukset/maksajat
- kuntoremonttikurssin ohjelma, josta selviää kuntoutuksen sisältö ja aikataulut
- osallistumistodistus kuntoremontin toteuttajalta.

Kelan lomakkeet löytyvät verkkosivuilta (www.kela.fi/lomakkeet).

Asiakas voi lähettää liitteet asiointipalvelussa tai toimittaa ne Kelaan postitse. Kuntoutusrahan määrän voi arvioida etukäteen Kelan verkkosivuilta löytyvällä [laskurilla](#). Kuntoutusraha on kuntoremontin ajalta pääsääntöisesti yhtä suuri kuin sairausvakuutuslain mukainen sairauspäiväraha. Osakuntoutusrahan määrä on tästä puolet.

Kuntoutusrahaa maksetaan kuntoremonttiin osallistumisen ajalta jokaiselta arkipäivältä eli enintään kuudelta päivältä viikossa. Enintään 20 arkipäivää kestävä kuntoremonttikokonaisuuden ensimmäinen päivä on omavastuupäivä. Tämän jälkeen toteutuvat kuntoutuspäivät ja -jaksot maksetaan ilman omavastuuta. Jos kuntoremontti kestää kokonaisuutena yli 20 arkipäivää, omavastuu-aika on ensimmäinen kuntoutuspäivä ja 9 seuraavaa arkipäivää.

8 Kuntoutusrahan maksaminen työnantajalle

Jos työnantaja maksaa kuntoutukseen osallistuvalla työntekijällä kuntoutusajan palkkaa, kuntoutusraha (ml. osakuntoutusraha) maksetaan hakemuksesta työnantajalle. Kuntoutusrahan maksamisesta työnantajalle on oltava sovittu työsuhteen ehdoissa. Kuntoutusrahan suuruus määräytyy pääsääntöisesti samoilla periaatteilla kuin sairauspäivärahassa.

Työnantaja voi ilmoittaa kuntoutusajan palkan tiedot työnantajien asiointipalvelussa (www.kela.fi/tyonantajat) tai toimittamalla Y17-lomakkeen (www.kela.fi/lomakkeet) täytettynä Kelaan.

Kuntoutusrahan maksamista varten tarvitaan samat liitteet kuin kohdassa 7 on esitetty. Työnantaja ja työntekijä sopivat keskenään liitteiden toimittamisesta Kelaan.

Jos työntekijä osallistuu kuntoremonttikurssille vuosilomansa tai muun vastaavan vapaansa aikana, kuntoutusraha maksetaan hänelle itselleen, koska kyseisen ajan palkkaa ei pidetä kuntoutusajan palkkana.

10 Lisätietoa

Lue lisää Kelan kuntoutuksesta ja kuntoutusrahasta verkkosivuilta www.kela.fi. Voit soittaa myös valtakunnalliseen palvelunumeroon 020 692 205.